

Regionaal Zorgpact Zeeland

“Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven” (Machteld Huber, 2012). In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de zorg- en welzijnsprofessionals, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan. De zorg gaat van ‘zorgen voor naar zorgen dat’. Daarnaast zijn er nog andere ontwikkelingen die maken dat de arbeidsmarkt van zorg en welzijn verandert. Drijvende krachten achter die verandering zijn: technologische ontwikkeling, globalisering, vergrijzing en individualisering. Over 7 tot 17 jaar zien we een transitie in de zorg: 80 procent van de routineklussen kan dan volledig op technologie drijven. Daarnaast hebben we nog politieke besluitvorming, die ook zomaar kan zorgen voor veranderingen in zorg en welzijn. De toekomst is dus onzeker. Professionals in zorg en welzijn moeten blijven leren om mee te kunnen bewegen met de ontwikkelingen die elkaar in rap tempo opvolgen.

Paul de Beer, bijzonder hoogleraar arbeidsverhoudingen: “Ik zie vijf opdrachten voor de sector zorg en welzijn. Zorg voor scholing voor personeel in krimpende functies. School hen bij of school hen om voor andere functies. Ondersteun daarnaast de carrièrestap rond 40-jarige leeftijd en wees aantrekkelijk voor nieuwe instroom. Boor een potentieel aan onbenutte uren aan en stimuleer productiviteitsstijging zonder aantasting van kwaliteit van het werk. Dit kan bijvoorbeeld met technologie.” (uit: Verslag Conferentie Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn in Beweging – 7 maart 2016 Zeist).

De Adviescommissie IZ&O adviseert over de gewenste ontwikkeling van beroepen en opleidingen in de gezondheidszorg. Hierbij baseert zij zich op de toekomstige vraag naar zorg en de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen in zorg en welzijn. Het doel is om een nieuwe beroepenstructuur en een daarop afgestemd opleidingsaanbod te ontwikkelen. De Commissie werkt nauw samen met het landelijke Zorgpact.

Landelijk Zorgpact

Binnen zorg en welzijn volgen ontwikkelingen elkaar snel op. Om hierop in te kunnen spelen moeten zorg- en welzijnsprofessionals meebewegen met deze ontwikkelingen door te blijven leren, zodat iedereen de best mogelijke zorg krijgt. Daarvoor zijn samenwerkingen

nodig tussen zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijsorganisaties en lokale overheden. Het Zorgpact is een initiatief van het kabinet Rutte-II om de samenwerking tussen deze partijen van onderaf te ondersteunen en te versterken. Het Zorgpact stimuleert de gezamenlijke aanpak via regionale zorgpacten, deelt voorbeelden van goede samenwerkingen, neemt belemmeringen voor samenwerkingen weg en maakt de regionale ontwikkeling zichtbaar. De regio is aan zet, het Zorgpact faciliteert. Het Zorgpact is een initiatief van het Kabinet. De bewindslieden van VWS en de minister van OCW hebben Doekle Terpstra aangesteld als aanjager.

Regionale ambitie

Zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijsorganisaties en overheid in Zeeland nemen de verantwoordelijkheid om het leren en werken in zorg en welzijn in Zeeland innovatiever en toekomstgericht te maken: met elkaar investeren in de professionals van de toekomst. Zorgpact Zeeland verbindt de betrokken partijen zodat zij samen bouwen aan een inspirerend en richting-gevend netwerk als broedplaats voor vernieuwend werken en leren in zorg en welzijn. Door bestaande en nieuwe concrete initiatieven onder het Zorgpact Zeeland te bundelen, komen we tot een beweging van innovatieve projecten gericht op de nieuwe zorg en het nieuwe leren. We maken samenhang en samenwerking zichtbaar en stimuleren de integratie van activiteiten.

Partners

- Lokale overheden
- Zorg- en welzijnsorganisaties
- Onderwijsorganisaties
- Leerwerkloket Zeeland
- Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven (SBB)
- Koploperorganisaties de Zeeuwse huiskamer en sTimul Nederland
- ViaZorg is gids, aanjager, facilitator en verbinder.

Activiteiten

Het Zorgpact Zeeland kent 7 thema's: Leren in de praktijk, Permanent leren, Generiek/specifiek opleiden, Kansen voor ieder talent, Grensoverschrijdend werken en leren, Vitale arbeidsmarkt en Zorg en technologie. Ieder thema is onderverdeeld in een aantal ambities. Per ambitie worden één of meer concrete activiteiten opgezet. Deze activiteiten brengen de afstemming tussen het onderwijs en de moderne beroepspraktijk nader bij elkaar.

1. Leren in de praktijk

De huidige veranderingen in zorg en welzijn gaan uit van het principe: de mens (cliënt, professional, student) moet centraal staan in plaats van de organisatie of aanpak. Dat vraagt om kennis en ervaring. Leren in de praktijk wordt daardoor steeds belangrijker. Docenten, werkbegeleiders en studenten krijgen andere rollen en verantwoordelijkheden. Er zijn steeds meer voorbeelden van onderwijs dat (deels) verplaatst wordt naar de werkvloer. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor studenten om te leren omgaan met complexe problemen in een interprofessionele setting en het geleerde direct toe te passen.

Multidisciplinair opleiden en stagemaken

De huidige zorgvraag en de nieuwe beroepen en kwalificaties in zorg en welzijn maken dat het steeds belangrijker wordt dat medewerkers hun cliënten/patiënten multidisciplinair gaan behandelen en verzorgen.

Zeeuwse praktijkroute: professional in de ouderenzorg

Een initiatief van 5 VVT-organisaties om de Zeeuwse professional in de ouderenzorg geheel te gaan opleiden in een hybride leeromgeving in de praktijk van de deelnemende organisaties. Dit naar het voorbeeld van de Friese Leerroute.

2. Permanent leren

Door de focus op de mens en niet op een vaststaand systeem, krijgen professionals in zorg en welzijn te maken met steeds veranderende vragen. Zij moeten meebewegen met nieuwe ontwikkelingen en wensen, zodat iedereen de best mogelijke zorg krijgt. Hierbij past een cultuur waarin blijven leren tijdens het leven vanzelfsprekend is. Het gaat bij dit thema dus vooral om het leren van mensen die al actief zijn op de arbeidsmarkt.

Zeeuwse zorgacademie voor permanent leren

De tijd is rijp voor een gezamenlijk initiatief voor permanent leren. De uitdaging om medewerkers toekomstproof te maken en houden is er voor alle zorg- en welzijnsorganisaties, vooral ook omdat ook het personeelsbestand vergrijsd en medewerkers langer door moeten werken. We onderzoeken persoonlijke leerlandschappen, een meer gestroomlijnd aanbod van e-learning en een geborgd curriculum over de organisaties heen.

21 century skills om deze competenties bij te brengen aan leerlingen

De maatschappij verandert door technologie en digitalisering van een industriële naar een kennis- en netwerksamenleving. Gevolg is bijvoorbeeld dat meer mensenwerk wordt gedaan door machines. En bij steeds meer werk worden computers en ICT gebruikt. Werk verandert, functies veranderen.

>>

>> In de komende periode wordt het steeds belangrijker dat medewerkers in zorg en welzijn beschikken over basisvaardigheden die de 21e eeuw vraagt. Dat zijn andere vaardigheden dan velen geleerd hebben in de opleiding. Het gaat om 11 competenties, zoals samenwerken, communiceren, kritisch denken, creatief denken, probleem oplossen, ICT-basisvaardigheden, informatievaardigheden, computational thinking en mediawijsheid. Hoe leer je en hoe blijf je leren? Dat willen de gezamenlijke zorg- en welzijnsorganisaties hun medewerkers bijbrengen. Daarbij focussen we op de 21st century skills.

3. Generiek/specifiek opleiden

Organisaties, beroepen en functies kunnen (geleidelijk) veranderen of zelfs helemaal verdwijnen. Maar de behoefte aan breed opgeleide professionals blijft. Kennis is namelijk dé grondstof om in de hedendaagse (kennis)economie met succes te kunnen opereren. Alleen kennis is echter onvoldoende. Eigentijdse professionals hebben competenties nodig om effectief te kunnen (samen)werken en communiceren. Deze generieke competenties vormen de kern van het professionele handelen. Daarnaast zijn beroeps specifieke competenties nodig. Door over generieke competenties te beschikken is het een stuk eenvoudiger om van baan, functie of beroep te veranderen. Binnen het Zorgpact Zeeland kiezen we voor generiek opleiden, met een specifieke twist.

Denken vanuit de mens

De omslag van zorgen voor naar zorgen dat vraagt andere competenties dan professionals in zorg en welzijn gewend zijn. Belangrijk is vooral een andere denkwijze, namelijk vanuit de cliënt. Professionals zijn vanuit hun opleiding en werkervaring veelal gewend vanuit klachten en taken te werken. Denken vanuit de mens vraagt dat zij zich een andere rol eigen maken: hoe kan ik mensen (laten) ondersteunen te leven zoals zij dat willen?

Focus op ouderen

Iedere zorgverlener, in welk werkveld ook werkzaam, krijgt in Zeeland te maken met ouderen. De provincie is al sterk vergrijsd en vergrijsd nog verder. Deze doelgroep verdient speciale aandacht in het onderwijs. Onderzocht wordt hoe het thema ouderen een sterkere plaats kan krijgen in het zorg- en welzijns onderwijs.

Op weg naar zelforganisatie

Onder de noemer 'op weg naar zelforganisatie' wordt informatie gedeeld in een kenniskring. Deze kenniskring bestaat uit organisaties in zorg en welzijn die bezig zijn met of nadenken over zelforganiserende teams. Zij delen ervaringen en kennis met elkaar en brengen elkaar zo een stap verder.

4. Kansen voor ieder talent

De kwalificatie-eisen die aan zorg- en welzijnspersoneel worden gesteld veranderen en nemen toe. Werkgevers geven aan dat zij anders (vaak hoger) gekwalificeerd personeel nodig hebben vanwege complexere zorg, verschuiving naar eerstelijnszorg en eisen van verzekeraars. Het percentage HBO-ers in organisaties zal hierdoor toenemen. Toch blijft tegelijkertijd de behoefte aan zorgpersoneel op de niveaus 3 en 4 bestaan. Helpenden niveau 2 verdwijnen snel uit de zorg. Hiervoor komt wel in sommige organisaties de dienstverlener terug (gastheer, huiskamermedewerker,). Deze laatste professional wordt ook wel gezien als degene die de broodnodige extra aandacht aan mensen kan schenken. Binnen het Zorgpact Zeeland willen we zoveel mogelijk mensen een kans bieden om professional te worden in zorg en welzijn.

Wijkleerbedrijf

In het wijkleerbedrijf worden stagiairs van de MBO2 opleiding dienstverlening die werkervaring willen opdoen in de wijk waar ze wonen, begeleidt door professionele, gediplomeerde medewerkers van Scalda. Zij doen werkervaring op die aansluit bij de opleiding die ze volgen. De stagiairs helpen bewoners bij allerlei hand- en spanndiensten. Bij klusjes die ze zelf niet meer kunnen doen, maar waarvoor ze geen thuiszorg of ondersteuning via de gemeente krijgen. Het wijkleerbedrijf zorgt voor meer stageplaatsen op niveau 2 in zorg en welzijn en geeft studenten kansen op doorstroom naar niveau 3 zorg en welzijn. Dankzij het wijkleerbedrijf is de kans op schooluitval en jeugdwerkloosheid lager. Studenten leren in een inspirerende, op de praktijk gerichte leeromgeving. De ambitie is om het wijkleerbedrijf uit te rollen naar vier gemeenten.

Excellentie MBO 2

Niet iedere leerling gaat direct op het juiste niveau studeren. Sommige leerlingen zijn laatbloeiers, of kunnen door problematiek thuis of ziekte niet direct onderwijs op het juiste niveau volgen. We willen de kans om via niveau 2 door te stromen naar de niveau 3 opleidingen in zorg en welzijn zo groot mogelijk maken. We gaan onderzoeken of we binnen de opleiding dienstverlening studenten die het in zich hebben om door te stromen naar niveau 3 extra uitdagingen kunnen bieden en passende stageplaatsen, zodat de overgang van dienstverlening niveau 2 naar zorgverlening niveau 3 kleiner worden en de kans op een niveau 3 diploma hoger.

Inburgeraars

Onderzocht wordt of er voldoende inburgeraars en andere zij-instromers zijn om een specifiek opleidingstraject voor op te zetten op niveau 3 en/of 4. Op deze manier kunnen we meer mensen een carrière bieden in zorg en welzijn, dan via de reguliere trajecten. In het traject worden specifieke thema's (zoals taalachterstand en cultuur) opgenomen om de stap naar betaald werk in zorg en welzijn zo klein mogelijk te maken.

>>

>>

Modulair HBO

De HZ University of Applied Sciences en zorgorganisaties onderzoeken met elkaar de mogelijkheid om een modulair duaal programma voor HBO Verpleegkunde op te zetten. Hierdoor kunnen verpleegkundigen met niveau 4 op hun eigen tempo verder leren tot en met niveau 6. Zorgorganisaties bepalen samen met de HZ de inhoud van de opleiding waardoor een directere aansluiting met het werkveld ontstaat.

5. Grensoverschrijdend werken en leren

Zeeland deelt een lange grens met Vlaanderen. Zeeuws-Vlaanderen is een echte grensregio. Zeeland en Vlaanderen hebben elkaar op het gebied van leren en werken veel te bieden. De arbeidsmarkt loopt eigenlijk grenzeloos in elkaar over. Professionals in zorg en welzijn kunnen aan beide kanten van de grens werken. Dit biedt kansen, maar er zijn nog belemmeringen op het gebied van o.a. informatie, regelgeving, diploma-erkenning etc.

Dubbele diploma's

De Nederlandse HBO-opleiding Verpleegkunde wordt in België erkend en andersom. Wel vragen organisaties in beide landen extra kwalificaties, waardoor bijscholing toch nodig is om over de grens te gaan werken.

We onderzoeken daarom de mogelijkheid om deze scholing direct in de initiële opleiding mee te nemen en dubbele diploma's voor HBO verpleegkundigen (zowel Nederlands als Belgisch diploma) uit te reiken.

Grensoverschrijdend stagelopen

Om het eenvoudiger te maken voor studenten om grensoverschrijdend stage te lopen wordt een overzicht gemaakt van de vereisten die gesteld worden aan stageplaatsen aan beide kanten van de grens. Vervolgens wordt bekeken wat aangepast kan worden om het grensoverschrijdend stagelopen te bevorderen.

Gezamenlijke imago-projecten

Veel Zeeuwse jongeren gaan in België naar de basisschool en/of het voortgezet onderwijs. Beide landen zoeken jongeren om in zorg en welzijn te werken. In plaats van allebei een aparte aanvliegroute te kiezen om jongeren te trekken, gaan we gezamenlijk met Vlaamse organisaties werken aan imago-projecten die aan beide kanten van de grens worden ingezet in basis en vervolgonderwijs om jongeren te interesseren voor de sector.

6. Vitale Arbeidsmarkt

Zeeland heeft behoefte aan een vitale arbeidsmarkt voor de sector Zorg en Welzijn in Zeeland. Een vitale arbeidsmarkt is niet hetzelfde als een stabiele arbeidsmarkt. De vitale arbeidsmarkt past zich steeds aan aan de veranderingen die zich in de samenleving voordoen. Het doel is om voldoende professionals beschikbaar te hebben voor de sector, die initieel goed zijn opgeleid, zich permanent verder ontwikkelen en die duurzaam werk vinden in de sector.

Planningscyclus Vitale Arbeidsmarkt

Overheid, onderwijs en zorg- en welzijnsorganisaties brengen diverse arbeidsmarktonderzoeken en gegevens samen om zo met elkaar te komen tot een gedragen regionaal arbeidsmarktbeleidsplan, met concrete arbeidsmarktagenda.

Gezamenlijk strategisch plannen

Naast de beschikbare arbeidsmarktonderzoeken en -verkenningen gebruiken we geaggregeerde gegevens vanuit de strategische personeelsplanning van de organisaties, zodat een verfijnder beeld kan worden geschetst van de arbeidsmarktsituatie.

7. Zorg en technologie

De kansen die technologie voor zorg en welzijn biedt, worden overal in het veld herkend. Iedereen ziet het belang van het toepassen van technologie. Maar hoe kunnen we technologie daadwerkelijk inzetten om tot betere zorg te komen? Binnen het Zorgpact Zeeland zoeken we samenwerking en delen we kennis.

Gebruik van digitale instrumenten

In 2016 is onderzoek gedaan naar het daadwerkelijke gebruik van digitale instrumenten in zorg en welzijn (waaronder domotica). De uitkomsten van dit onderzoek komen in 2017 gereed en worden gedeeld met de organisaties en het onderwijs zodat zij hun beleid daarop kunnen afstemmen.

Kenniskring E-health 5.0

Via spontane weg is in 2016 een kenniskring rondom een concreet ICT project ontstaan. De deelnemers aan deze kenniskring hebben uitgesproken met elkaar de mogelijkheden van technologie in zorg en welzijn te willen verkennen en te delen met andere organisaties. Deelname aan de kenniskring staat open voor alle geïnteresseerden in zorg en welzijn en het onderwijs die kennis willen delen met elkaar.

Expeditie

De weg naar een Regionaal Zorgpact Zeeland had het karakter van een expeditie. We zijn met elkaar in beweging gekomen om het werken en leren in zorg en welzijn innovatiever en toekomstgerichter te maken. We wagen ons op soms onbekend terrein en kwamen voor verrassingen te staan. Deelnemers aan de bijeenkomsten van 10 mei en 23 juni 2016 verenigden zich in werkgroepen om de thema's verder uit te werken, aangevuld met andere geïnteresseerden uit de partnerorganisaties.

Zo willen we ook graag verder gaan met de uitwerking van het Zorgpact Zeeland. Met elkaar, in gemotiveerde, enthousiaste werkgroepen. Iedereen die wil, kan meedoen. Door samen te werken als expeditie-leden, kunnen we kennis en ervaring delen en vooral vertrouwen op onze intuïtie. Met elkaar zorgen we voor de juiste uitrusting om de top te behalen en zetten we de ambities om in concrete resultaten.

Gaat u met ons mee?

Contact

Krijn Verhage | k.verhage@viazorg.nl
Ingel Baaijens | i.baaijens@viazorg.nl
Monica Roose | m.roose@viazorg.nl